

După atâtea conferințe y nute cu ocazia aniversării

a 75 de ani de la Unirea Inatoniiei cu Moldova înii este
grou și pot spune ceva nou asupra acestui mare act,
promărgător al înfiptuirii României Mari de astăzi.-

Când mă refer la un trecut atât de puțin depărtat
în viața unui popor, ni se pare că evenimentele s'au
petrecut ca într-o ^{ipoteză} ~~ipoteză~~ și ~~seriozității născutei Dacia,~~
~~locuită de un popor viteaz și ager, și trecut apoi prin~~
~~neșazuri și suferințe răsfăcându-se din treptă sau pro-~~
~~vincii mari și bogate, cucerite de alte națiuni și s'a~~
~~ajuns la ferecitate concluzie a întregii neamului.~~

sub dominația și străine

Despărțirea fraților nu a putut să schimbe naționa-

litatea lor, ei au rămas tot români din cauza originii
lor comune. Limba și moravurile au rămas aceleași, după
secole de cucerire și de suferințe.-

"Românul nu pierie".-

S-au încercat doi mari Voevozi să reintrogească
neamul românesc, dar circumstanțe nefavorabile i-a
împiedecat să facă o operă trainică.-

În sufletul poporului românesc nu s'a stins niciodată dorința de a fi cu toții la un loc. Ea a stat însă în stare latentă, când comunicația sufletelor a fost oprită prin bariera granițelor.-

Trebuia să se formeze un sâmbure puternic, împrejurul căruia să se închege unitatea națională. Acest sâmbure l-a format Muntenia și Moldova. De viitorul acestor țări surori depindea soarta neamului. Trebuia să se deștepte mai viu simțământul național în aceia care erau mai liberi și cari formați un popor mai omogen, trebuia să se întărească și să se desvolte pe tărâm național țările necotropite de străini, trebuia să se restabilească aci între fii și un contact sufletesc, care să redeștepte pe cei de sub jug străin. Dar în opera aceasta de pregătire a unității naționale, dacă principatele independente au avut rolul precumpănitor al unei situații politice și ~~deși~~ etnice mai fericite din punct de vedere românesc - ar fi nedrept să nu pomenim aici despre marele rol pe care l-au jucat românii de peste munți..

Dacă fatal rolul lor politic a fost mai mic, deși mișcările lui Horia în trecut și revoluția lui Avram Iancu în 1848 a avut un răsunet adânc în tre-

zirea sentimentului național - nu aici în domeniul faptelor ci pe tărâmul nu mai puțin important al ideilor și al unei renașteri culturale, trebuie căutat principalul lor aport. Ceeace a făcut un Maior, un Șincai, un Micu și toată școala ardeleană pentru trezirea sufletului românesc din letargia fanarului nu e puțin lucru. Ardealul printr'înșii, prin școala unui Gheorghe Lazăr a pus și el o piatră fundamentală la clădirea Unirii de mai târziu.-

Lipsa de comunicații materiale și lipsa de cultură a împiedecat mult timp ca un fenomen natural să se realizeze.-

Secolul XIX, a fost secolul redeşeptării naționalităților. Starea materială a popoarelor devenind mai bună, cultura pătrunzând în masele populației, ea a luat parte la viața politică a țării până atunci condusă de interesele unui număr restrâns de oameni. Franța s'a pus în fruntea mișcării emancipărilor naționale și la școalele Parisului s'au întrunit toți patrioții țărilor cotropite.-

Apostolii ~~le~~ neamului nostru au putut lua contact între dânșii și și-au dezvoltat cultura lor la lumina răspândită de marii profesori dela Collège

de France și Sorbona. În Paris și-au putut ei concretiza aspirațiile, acolo au găsit un mediu, care i-a susținut și încurajat să meargă înainte pe calea ce-și creiaseră.-

La distanța celor 75 de ani, se pare că Unirea celor două țări suzori Moldova și Muntenia era un lucru firesc și ușor de realizat. De fapt însă ea a fost realizată prin etape succesive, începând dela mișcarea lui Tudor Vladimirescu, continuată prin revoluția dela 1848 și preparată prin munca încordată și prin sacrificiile oamenilor mari din marea generație a Munteniei și Moldovei. Câtă activitate a trebuit să desvolte ei, câte privațiuni au trebuit să sufere exilații dela 1848! Din suferințe comune se naște solidaritatea mai mult decât din traiu fericit. Brătienii, Goleștii, Rosetii, Bălcescu, Cogălniceanu, Negri, Anton Panu, Ion Ghika, Vasile Alexandri și alții au devenit frați de cruce pentru înfăptuirea unui ideal național.-

Intr'însii puna nădejdea un neam întreg pe care l-au redeșteptat din somnul în care era adâncit.- Ei au făcut ca existența poporului nostru să fie cunoscută în țările occidentale.-

in Anglia
In special Dumitru Brătianu și Ion Brătianu cu Costache Rosetti, în Franța, au câștigat aceste două țări cauzei românești.-

Dupa
Când a avut loc războiul Crimeii, care a curățit teritoriul principatelor Danubiene de influența ~~impăra~~ ~~raților~~ împărățiilor vecine, la tratatul dela Paris s'au examinat pentru prima oară cererile patrioților români, între care chestia Unirii principatelor era în primul rând. Ideea Unirii era concretizată în conștiințele românești, simpatizată în Franța și Anglia; dar conferința nu a îndrăznit să facă operă completă și s'au hotărât ca fiecare din cele două țări surori să aibă Domnitorul său.-

Dar hotărârea unui popor nu poate fi împiedicată prin formule diplomatice și rupând cu un trecut în care ambiții personale primau interesul general, conducătorii politici ai celor două țări au avut și abnegația de a face abstracție de persoanele și simpatiile lor și inteligența de a ocoli stavila ce le pusese conferința dela Paris.-

Patrioții Români s'au înțeles să aleagă acelaș Domn în fiecare din cele două țări.- Cuza a fost ales în Moldova după ce Vasile Alexandri, C.Negri, Lascar L.Catargiu..... au renunțat la candidatură ce prietenii lor le propunea. La București însă alegerea unui Domn moldovean devenea mai dificilă și a trebuit energia lui Ion Brătianu ca să învingă unele rezistențe din Adunarea națională. Poporul Bucureștean s'a pus în mișcare și la voința ^{sa} s'au reliaț toți cei ce aveau năzuințe să fie aleși, Știrbey și Bibescu au renunțat în favoarea alesului Moldovei.-

De sigur că Cuza nu era personalitatea cea mai marcantă sau cea mai reprezentativă ce se putea alege. El era un om deștept și spiritual, dar nu avea sufletul mare ~~ca~~ al celor ce-l puseseră pe primul plan; dar el era candidatul de conciliațiune între cei ce rivalizau pentru scaunul de Domnitor.-

Odată ales în Moldova printr'însul, ocolind hotărârea Congresului de la Paris, se putea face Unirea principatelor Danubiene. Când arborezi un steag cei ce au aceeaș credință îl urmează, fără a-l examina din ce stofă este el făcut.-

Unirea ^{a fost} făcută în entuziasmul unui popor, care

vedea în acest act, nu numai încetarea de lupte între frați și o întărire a României astfel creată; dar și o speranță în viitor pentru Unirea tuturor Românilor. De atunci s'a născut mai viu simțământul unității naționale și a comunității de suflet mai intensă între toți Români de sub orice stăpânire. După războiul independenței din 1877, încrederea în forțele vii ale neamului, și în virtuțile războinice ale românilor a dat un nou avânt credinței că ziua cea mare se apropie.-

Una din condițiile esențiale pentru realizarea acestui ideal era întărirea și dezvoltarea Regatului român.-

Ion Brătianu spunea: "să ne gândim să realizăm Unirea tuturor românilor, atunci când noi cei de aici vom fi nu numai în stare să o realizăm, dar și să dăm poporului întrunit un traiu cel puțin egal cu acela ce-l au subcrotitorii străini.-

După ce a făcut un războiu glorios, care a dat Românilor conștiința puterii lor, el a lucrat la organizarea și întărirea Regatului nou creat.-

Progresele României au fost uimitoare, prestigiul său considerabil crescut. Organizarea sa economică și financiară i-a dat mijloacele să profite de momentul favorabil spre a-^{de}implini visul secular al neamului. Trebuie să fii gata dinainte ca să poți profita de momentul oportun și să nu lași să treacă o epocă, care poate fi unică în viața unei țări.-

Generațiile de oameni așa zis vechi ce s'au ~~precedat~~ ^{succedat} dela 1877 la 1916 au pus Regatul român în stare să realizeze ultima revendicare a poporului român.-

Ceeace ^{se}obțin prin muncă și sacrificiū are altă valoare și altă statornicie, decât ceeace ce-ți cade ca un dar dela cer.-

Noi am obținut prima unire prin sacrificiul unei generații de mari patrioți; iar unirea cea mare prin sacrificiul a sute de mii de suflete și prin mari suferințe.-

Am făcut sacrificiile necesare și am realizat o operă mare și scumpă inimelor noastre. Să fim demni de a ne putea bucura de dânsa. Datoria noastră către țară nu se oprește aici pentru că trebuie să consolidăm

România Mare ce-am creat, să fim înălțimea timpurilor
cari sunt astăzi mai tulburi poate decât ieri.-

Să nu ne ascundem relele de care suferim. Să le
reparăm printr'o nouă unire, aceea a sufletelor noastre
Să sacrificăm orice interese personale, intereselor
superioare ale țării. Să lucrăm cu stăruință și
energie pentru a realiza ceea ce Ion Brătianu spunea
în 1884 să facem locuitorilor țării noastre o viață
fericită în nouile sale hotare.-
